

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Aleše Roztočila a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **T. H. C.**, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 9. 2021, č. j. OAM-537/ZA-ZA12-HA13-2021, o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 30. 3. 2023, č. j. 32 Az 44/2021-30,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 30. 3. 2023, č. j. 32 Az 44/2021-30, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Přehled dosavadního řízení

[1] Žalovaný v záhlaví uvedeným rozhodnutím rozhodl tak, že se žalobci mezinárodní ochrana podle § 12, § 13 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, neuděluje a doplňkovou ochranu pro existenci důvodů podle § 15a téhož zákona nelze udělit.

[2] Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného žalobu. Krajský soud nadepsaným rozsudkem rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Přisvědčil námitce žalobce, že se žalovaný ve svém rozhodnutí dostatečně nevypořádal s hodnocením, zda žalobcem spáchaný trestný čin představuje vážný zločin ve smyslu § 15a zákona o azylu. Žalovaný při posuzování trestného činu nezohlednil kritéria vyplývající z judikatury Nejvyššího správního soudu, jimiž se má správní orgán při posuzování, zda se jedná o vážný zločin, řídit. Žalovaný se dostatečně nevěnoval konkrétním okolnostem spáchaného trestného činu a případným polehčujícím a přitěžujícím okolnostem, přičemž vycházel především z toho, že žalobce spáchal zvlášť závažný zločin. Skutečnostmi, že

žalobce trest již vykonal či zda nebyl případně propuštěn za dobré chování po vykonání poloviny trestu, se žalovaný vůbec nezabýval. Nelze se přitom spokojit s konstatováním, že drogová trestná činnost je obecně škodlivá, aniž by žalovaný zohlednil konkrétní okolnosti spáchaného trestného činu.

[3] Ve vztahu k neudělení azylu podle § 12, § 13 a § 14 zákona o azylu naopak krajský soud přisvědčil žalovanému. Uvedl, že se žalovaný dostatečně vypořádal s veškerými zjištěnými skutečnostmi a řádně je posoudil. Stejně jako žalovaný přitom neshledal důvod zvláštního zřetele hodný pro udělení humanitárního azylu.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalobce

[4] Proti tomuto rozsudku krajského soudu podal žalovaný (dále též „stěžovatel“) kasační stížnost. Stěžovatel považuje aplikaci neudělení doplňkové ochrany pro existenci důvodů podle § 15a zákona o azylu zcela na místě. Nesouhlasí se závěrem krajského soudu, že napadené rozhodnutí je založeno na jeho chybné úvaze o tom, že se dostatečně nevěnoval případným polehčujícím a přitěžujícím okolnostem, resp. posouzení tzv. závažného zločinu apod. Stěžovatel vyhověl požadavkům formulovaným ustálenou judikaturou Nejvyššího správního soudu, neboť plně vycházel z obsahu odsuzujícího trestního rozsudku a hodnotil velmi podrobně individuální okolnosti případu. Vzal rovněž v úvahu jeho povahu a závažnost či míru účasti na spáchání zločinu. S ohledem na závažnost trestné činnosti páchané úmyslně žalobcem shledal vysokou společenskou škodlivost jednání žalobce. Trestná činnost žalobce naplňuje zcela jednoznačně znaky vážného zločinu ve smyslu § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu.

[5] Stěžovatel má za to, že se při posuzování žádosti žalobce o mezinárodní ochranu nedopustil žádné nezákonnosti. Dodržel veškeré procesní postupy a pravidla formální právní logiky, úplně a řádně zjistil skutkový stav, přičemž své rozhodnutí řádně a podrobně odůvodnil. Napadené rozhodnutí bylo vydáno v souladu se zákonem o azylu, správním řádem a se závazky vyplývajícími z mezinárodních smluv, žalobce nebyl zkrácen na svých právech. Rovněž odmítá námitku žalobce, že nezohlednil dopad do jeho rodinného života.

[6] Žalobce se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

III. Posouzení kasační stížnosti

[7] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a za stěžovatele v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. jedná zaměstnanec s vysokoškolským právnickým vzděláním. Poté Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti dle § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[8] Kasační stížnost je přijatelná a důvodná.

[9] Nejvyšší správní soud zjistil ze správního spisu, že žalobce požádal dne 26. 7. 2021 o udělení mezinárodní ochrany. V žádosti uvedl, že do České republiky přicestoval v roce

pokračování

1988. O udělení mezinárodní ochrany žádá z politických důvodů, jelikož má rád svobodu, a ta v komunistickém režimu není. Nemá žádné politické přesvědčení ani není členem žádné politické strany. Před vycestováním ani při návštěvách Vietnamské socialistické republiky neměl nikdy žádné problémy se státními orgány, cítil pouze psychologický nátlak. Jeho manželka a dvě děti jsou občany České republiky. Žijí však odděleně. V současné době má v České republice přítelkyni, se kterou má dceru. Obě jsou občanky Vietnamské socialistické republiky. V České republice byl trestně stíhán. O udělení mezinárodní ochrany žádá, protože mu bylo oprávnění k trvalému pobytu v České republice pravomocně zrušeno k 30. 12. 2016. Žádostí o mezinárodní ochranu si chce legalizovat svůj pobyt v ČR kvůli rodině. Podle opisu z evidence rejstříku trestů fyzických osob založeného ve správním spisu byl žalobce pravomocně odsouzen rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 1. 2. 2016, č. j. 33 T 11/2015-854, a usnesením Vrchního soudu v Olomouci ze dne 31. 3. 2016, č. j. 1 To 13/2016-927, za spáchání zvlášť závažného zločinu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odst. 1, 3 písm. c) trestního zákoníku a přečinu výroby a držení předmětu k nedovolené výrobě omamné a psychotropní látky a jedu podle § 286 odst. 1 trestního zákoníku k trestu odnětí svobody v délce deseti let. Současně mu byl uložen i trest propadnutí věci. Dne 28. 6. 2021 byl podmíněně propuštěn, zkušební doba skončí dne 28. 6. 2027.

[10] Předmětem sporu v nyní projednávané věci je otázka, zda stěžovatel dostatečně a na základě úplné úvahy vyhodnotil, že trestná činnost žalobce spadá pod pojem „vážný zločin“ ve smyslu § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu, a že doplňkovou ochranu tudíž žalobci nelze udělit.

[11] Podle § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu, *doplňkovou ochranu nelze udělit, je-li důvodné podezření, že cizinec, který podal žádost o udělení mezinárodní ochrany, se dopustil vážného zločinu.*

[12] Výkladem pojmu „vážný zločin“ ve smyslu § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu se Nejvyšší správní soud opakovaně zabýval ve své judikatuře. V rozsudku ze dne 1. 2. 2017, č. j. 6 Azs 309/2016-28, č. 3546/2017 Sb. NSS, vyslovil, že „[p]ojem „vážný zločin“ [§ 15a odst. 1 písm. b) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu] je autonomním pojmem azylového práva a je třeba jej vykládat s přihlédnutím k významu, jaký mu přikládá směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU (kvalifikační směrnice) a Úmluva o právním postavení uprchlíků (č. 208/1993 Sb.). Závěr o tom, že se žadatel o mezinárodní ochranu dopustil vážného zločinu, a tudíž mu nelze udělit doplňkovou ochranu, nelze odůvodnit pouze s odkazem na skutečnost, že byl odsouzen za spáchání činu, jenž je ve vnitrostátním trestním právu kvalifikován jako zvlášť závažný zločin, nýbrž je vždy třeba posoudit individuální okolnosti případu.“ V citovaném rozsudku vyšel Nejvyšší správní soud z rozsudku Soudního dvora EU ze dne 9. 11. 2010 ve spojených věcech C-57/09 a C-101/09, *Spolková republika Německo proti B a D*, z něž plyne, že každý případ musí být posouzen ve světle známých konkrétních skutečností.

[13] Při posuzování, zda je určité jednání „vážným zločinem“ ve smyslu § 15a zákona o azylu, je třeba posuzovat jak individuální, tak typový charakter předmětného jednání, přičemž pouze typové zhodnocení nepostačuje (srov. rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 30. 8. 2016, č. j. 49 Az 71/2015-26, č. 3537/2017 Sb. NSS). Stejně tak je nerozhodná

pouhá výše trestu (rozsudek Soudního dvora EU ze dne 13. 9. 2018, C-369/17, *Shajin Ahmed*). Správní orgán musí posoudit individuální okolnosti případu, posoudit závažnost zločinu ve světle všech polehčujících a přitěžujících okolností a rovněž všech dalších relevantních subjektivních nebo objektivních okolností, ať již nastaly před činem nebo po něm, jak Nejvyšší správní soud připomněl v usnesení ze dne 18. 7. 2018, č. j. 6 Azs 108/2018-28. „*Ačkoli může být kvalifikace činu z hlediska terminologie trestního práva jedním z kritérií, ke kterým je žalovaný povinen přihlídnout (jakkoli kritériem výchozím), z hlediska požadavku souladnosti rozhodnutí o mezinárodní ochraně s kvalifikační směrnici nemůže být jediným. V kontextu případu stěžovatele budou dalšími okolnostmi, které je třeba vzít v úvahu, povaha a závažnost činu spáchaného stěžovatelem a v souvislosti s ní výše uloženého trestu, míra účasti stěžovatele na trestné činnosti, skutečnost, že nedošlo k dokonání trestného činu (včetně příčiny, proč se tak nestalo) či skutečnost, že stěžovatel již trest odnětí svobody vykonal.*“ (rozsudek NSS č. j. 6 Azs 309/2016-28). Přesto Nejvyšší správní soud zdůraznil, že tento výčet kritérií není pro správní orgán nijak závazný; kritéria musí reflektovat konkrétní specifika případu a uvedený výčet je pouze demonstrativní (tamtéž).

[14] Z citované judikatury tedy plyne, že pro řádné posouzení, zda konkrétní trestná činnost spadá pod rozsah neurčitého právního pojmu „vážný zločin“, nepostačuje jen mechanické zhodnocení výše trestu nebo jeho kvalifikace jako zločinu či zvláště závažného zločinu podle trestního zákoníku. Takové zhodnocení by dostatečně nebralo v potaz jednak to, že jde o azylový, nikoli trestněprávní termín, a navíc jde o pojem, jež není možné vyložit jen na základě vnitrostátního práva. Naopak je nutné posoudit i další specifické okolnosti konkrétního případu. Nelze tedy činit jednoduchý závěr, že pravomocné odsouzení za zvláště závažný zločin nutně povede k naplnění definice „vážného zločinu“ podle § 15a zákona o azylu.

[15] V projednávané věci stěžovatel posoudil závažnost trestného činu, za nějž byl žalobce odsouzen, na základě informací získaných z rozsudku Krajského soudu v Ostravě a usnesení Vrchního soudu v Olomouci. Výslovně přitom hodnotil individuální okolnosti páchané trestné činnosti žalobce. Uvedl, že se jedná o úmyslný trestný čin spáchaný žalobcem ve velkém rozsahu a z hlediska trestního práva se jedná o zvláště závažný zločin. Žalobce prodal v mnoha případech drogu pervitin v množství celkem přesahující jeden kilogram. Dále v cizině opatroval a v Česku přechovával a prodával léčiva potřebná pro výrobu velkého množství této drogy. Také přechovával technologické zařízení pro výrobu metamfetaminu. Žalobce byl navíc v minulosti za trestnou činnost odsouzen opakovaně. Žádnou polehčující okolnost trestní soudy v případě žalobce neshledaly. Stěžovatel poukázal také na to, že žalobce se podílel na výrobě a distribuci pervitinu jakožto „tvrdé“ drogy s nejzávažnějším poškozením zdraví a života uživatelů. Vysoká míra společenské škodlivosti a závažnosti drogové kriminality je dána nejen dopadem a mírou devastujícího účinku užívání drog na psychické i fyzické zdraví jejich konzumentů, ale také souvisejícím negativním dopadem na celou společnost. Stěžovatel odkázal též na mezinárodní úmluvy o boji proti nedovolené výrobě drog a obchodu s nimi, přičemž Organizace spojených národů považuje tyto jevy za vážně ohrožující nejen zdraví a blaho lidí, ale také ovlivňující celou společnost. Přestože byl žalobci uložen trest odnětí svobody v polovině zákonné trestní sazby, je nezbytné žalobcem spáchaný trestný čin vnímat jako nesporně vážný zločin, pro který mu nelze doplňkovou ochranu udělit.

pokračování

[16] Obdobným případem se Nejvyšší správní soud zabýval v rozsudku ze dne 20. 7. 2020, č. j. 9 Azs 131/2020-23, v němž uvedl: „[P]ožadavky krajského soudu na konkrétní kritéria přesahují právní závěry plynoucí z judikatury, na niž sám krajský soud odkazoval. Předchozí judikatura upozornila, že posuzovaná kritéria vždy vychází ze specifických okolností konkrétního případu. Kritéria navržená v napadeném rozsudku krajského soudu mají jistou relevanci vzhledem ke specifickému případu žalobce, nicméně již byla také zhodnocena oběma trestními soudy při stanovení výměry trestu. Na toto zhodnocení stěžovatel odkázal, uvedl, že za hlavní skutečnosti svědčící o závažnosti trestné činnosti považuje její spáchání ve velkém rozsahu a v organizované skupině, z čehož dovodil velmi vysokou míru společenské škodlivosti jeho trestného činu. Tento závěr zohlednil i výši uloženého trestu. V rozhodnutí je pak uvedeno, že závažnost trestné činnosti dovozuje i z obecně známých vážných škodlivých účinků a společenského dopadu drogové trestné činnosti, což je důvodem, proč je drogová kriminalita řešena i na mezinárodní úrovni.“

[17] Při pravomocném odsouzení žadatele o mezinárodní ochranu podle § 283 odst. 1 a odst. 3 písm. c) trestního zákoníku považoval Nejvyšší správní soud již dříve za dostatečné, pokud „[ž]alovaný nevycházel pouze z kvalifikace jednání dle trestního zákoníku (zvláště závažný zločin), ale odkázal též na mezinárodní úmluvy, které výrobu drog obecně kvalifikují taktéž jako závažné protiprávní jednání. Ve vztahu ke konkrétní situaci stěžovatele pak vzal žalovaný v úvahu skutečnost, že jednání stěžovatele bylo úmyslné, na výrobě drog se aktivně podílel a činil tak ve velkém rozsahu. (...) Negativní účinek užívání pervitinu na zdraví a společenské vztahy uživatelů a zájmy společnosti je přitom obecně znám a není třeba jej podrobněji rozvádět.“ (usnesení NSS č. j. 6 Azs 108/2018-28) I když mezi oběma případy byly určité skutkové rozdíly co do okolností trestné činnosti, považuje toto zhodnocení Nejvyšší správní soud za aplikovatelné i v nyní projednávaném případě (srov. podobně i usnesení NSS ze dne 3. 10. 2018, č. j. 1 Azs 225/2018-45).

[18] Co se týče výše uloženého trestu, lze odkázat na usnesení NSS ze dne 22. 8. 2019, č. j. 2 Azs 65/2018-31: „[I] méně intenzivní konkrétní škodlivost trestného činu, jehož se stěžovatel dopustil, je-li stále v mezích kvalifikované skutkové podstaty podle výše uvedeného ustanovení trestního zákoníku, tedy jde-li o čin spáchaný ve značném rozsahu, zpravidla znamená, že ve smyslu azylového práva jde o vážný zločin.“ V tomto případě nešlo o trestnou činnost ve značném rozsahu, nýbrž dokonce ve velkém rozsahu. Tím spíše kvalifikovaná skutková podstata nasvědčuje závěru o závažnosti zločinu.

[19] Nejvyšší správní soud se s ohledem na výše uvedené s hodnocením krajského soudu neztotožňuje. Naopak úvahu obsaženou ve stěžovatelově rozhodnutí považuje za dostatečnou a řádně odůvodněnou. Stěžovatel nevycházel jen z typové škodlivosti drogových trestných činů, a specificky z kvalifikované skutkové podstaty zvláště závažného činu, za nějž byl žalobce odsouzen, ale provedl i konkrétní úvahu o škodlivosti trestného činu spáchaného žalobcem. Závažnost trestného činu nehodnotil paušálně pouze s odkazem na rozsudky trestních soudů, ale zabýval se též individuálními okolnostmi žalobcem páchané trestné činnosti. Přihlédl přitom k povaze spáchaného trestného činu, jeho rozsahu a společenské nebezpečnosti. S ohledem na individuální okolnosti trestné činnosti žalobce, zejména spáchání trestného činu ve velkém rozsahu a obecně známou vysokou společenskou škodlivost a závažnost tzv. drogové kriminality, stěžovatel nepochybil, když posoudil trestný čin žalobce jako vážný zločin ve smyslu § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu a doplňkovou ochranu žalobci neudělil.

[20] Lze tedy uzavřít, že by nebylo dostatečné, pokud by stěžovatel opřel aplikaci § 15a zákona o azylu pouze o konstatování žalobcova odsouzení za daný trestný čin. Stěžovatel však zohlednil ve svém rozhodnutí i další konkrétní okolnosti a povahu jeho trestného činu, čímž dostál požadavkům plynoucím z výše citované judikatury Nejvyššího správního soudu.

IV. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[21] Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost důvodnou. Rozsudek krajského soudu proto podle § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm bude krajský soud vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

[22] Krajský soud v novém rozhodnutí rozhodne též o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 věta první s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. ledna 2024

Mgr. Aleš Roztočil
předseda senátu